

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів Х Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

РЕФЛЕКСІЇ

Antonova Toneva Adriana	DEMOCRATIC TRANSFORMATION AND EUROPEAN GOVERNANCE STANDARDS IN CONDITIONS OF CONTEMPORARY SECURITY CHALLENGES	534
Taşcu-Stavre Miroslav	UKRAINIAN–ROMANIAN CROSS-BORDER COOPERATION AS AN INSTRUMENT OF EUROPEAN INTEGRATION	537

СЕКЦІЯ 6. РЕГІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Бондар Віта	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ: РОЛЬ ГРОМАД У РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ВІДБУДОВИ	540
Вареник Софія, Тимошенко Наталія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ	543
Гавриленко Анна, Гринько Віталій	ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАЛІЗНИЧНОЮ ЛОГІСТИКОЮ В УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	547
Гранін Данііл	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ДО СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	548
Гринько Віталій	СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ В ГРОМАДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН (РЕГІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ)	551
Козловська Людмила, Чернишов Олександр	РОЛЬ МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2026 РР. В ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС	554
Петришина Дар'я, Бурковська Анна	СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	558
Попазогло Артур	ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР	561
Постернак Ірина, Постернак Сергій, Постернак Олексій	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ	565
Проноза Інна, Ляшенко Софія	РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	569
Хлистун Єгор, Бодирєв Дмитро	ПЕРЕДОВІ ПІДХОДИ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ: ПОТОЧНИЙ СТАН І МАЙБУТНІЙ РОЗВИТОК	575
Shkurov Yevhen	BRANDING IN THE CONTEXT OF FORMING THE CITY'S VALUE PROPOSITION	578

5. Філіппов В.Ю., Нейков С.О., Янгулов Е.П. Стратегічні напрями сталого розвитку Одеської області до 2030 року. *Науковий журнал Економіка: реалії часу*. 2024. №2(72). С. 97–108. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No2/97.pdf>

Проноза І. І.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Ляшенко С. Е.,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності «Політологія»
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Регіональна політика Європейського Союзу є важливим інструментом забезпечення збалансованого розвитку територій, зменшення соціально-економічних диспропорцій та підвищення конкурентоспроможності регіонів. Її реалізація ґрунтується на принципах солідарності, субсидіарності [3] та партнерства, що дозволяє ефективно поєднувати наднаціональні та національні інтереси у сфері розвитку територій.

У сучасних умовах європейської інтеграції України питання адаптації регіональної політики до стандартів ЄС набуває особливої актуальності. Зокрема, важливим є врахування досвіду функціонування політики згуртованості ЄС, яка спрямована на підтримку менш розвинених регіонів та стимулювання економічного зростання [4], що відкриває нові можливості для трансформації українських регіонів.

Водночас трансформаційні процеси в Україні супроводжуються значними викликами, зокрема наслідками воєнних дій, нерівномірністю регіонального розвитку та необхідністю ефективного використання ресурсного потенціалу територій. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження

сучасних підходів до формування державної регіональної політики, які враховують європейські практики управління [2] та сприяють підвищенню ефективності регіонального розвитку.

Важливою складовою регіональної політики ЄС є інтеграція економічних, соціальних та екологічних аспектів розвитку, що забезпечує її комплексний характер. Саме такий підхід дозволяє досягти сталого розвитку територій, підвищити рівень життя населення та забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів [1], що є надзвичайно актуальним для України в умовах відновлення та модернізації економіки.

Дослідження особливостей регіональної політики Європейського Союзу та можливостей її імплементації в Україні має важливе наукове та практичне значення. Вивчення європейського досвіду дозволяє визначити ефективні механізми розвитку територій, адаптувати їх до українських умов та сприяти формуванню сучасної моделі регіональної політики.

Регіональна політика Європейського Союзу є однією з ключових складових інтеграційної моделі ЄС, спрямованої на забезпечення економічної, соціальної та територіальної згуртованості. Її головною метою є зменшення диспропорцій у розвитку регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності та створення умов для сталого розвитку. У цьому контексті важливе місце посідає політика згуртованості, яка виступає фінансовим та інституційним інструментом підтримки менш розвинених територій. Вона передбачає реалізацію комплексних програм розвитку, спрямованих на модернізацію інфраструктури, підтримку підприємництва та розвиток людського капіталу. Значну роль у цьому відіграє ефективне планування та управління ресурсами, що здійснюється на основі стратегічного підходу. Саме завдяки цьому забезпечується узгодженість між різними рівнями управління. Використання відповідних механізмів регіональної політики [3] сприяє досягненню збалансованого розвитку та підвищенню економічної стабільності.

Одним із ключових інструментів реалізації регіональної політики ЄС є структурні та інвестиційні фонди, зокрема Європейський фонд регіонального розвитку та Фонд згуртованості. Вони спрямовані на підтримку інновацій, розвиток транспортної та соціальної інфраструктури, а також стимулювання економічної активності в регіонах. Значна увага приділяється також підтримці малого та середнього бізнесу як важливого чинника економічного зростання. Ефективність використання цих фондів залежить від прозорості управління та чіткого визначення пріоритетів розвитку. У процесі реалізації програм важливим є дотримання принципів ефективності та результативності використання коштів. Водночас значення має і координація дій між різними інституціями.

Застосування таких фінансових інструментів [4] дозволяє забезпечити довгостроковий розвиток регіонів та підвищити рівень життя населення.

Важливим принципом функціонування регіональної політики ЄС є субсидіарність, яка передбачає передачу значної частини повноважень на місцевий рівень. Це забезпечує врахування специфіки кожного регіону та дозволяє більш ефективно реалізовувати політику розвитку. Завдяки цьому органи місцевого самоврядування отримують можливість самостійно визначати пріоритети розвитку та реалізовувати відповідні програми. Такий підхід сприяє підвищенню відповідальності місцевої влади та залученню громадян до процесу прийняття рішень. Важливою складовою є також ефективна взаємодія між центральними та місцевими органами влади. Це забезпечує узгодженість політики та її відповідність стратегічним цілям розвитку. Реалізація принципу субсидіарності [2] сприяє підвищенню ефективності регіонального управління.

Крім того, значну роль відіграє принцип партнерства, який передбачає активну участь різних суб'єктів у процесі формування та реалізації регіональної політики. До таких суб'єктів належать органи влади, бізнес-структури, громадські організації та наукові установи. Залучення широкого кола учасників дозволяє врахувати різні інтереси та забезпечити комплексний підхід до розвитку територій. Це сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень та забезпечує їх соціальну підтримку.

Важливою є також роль громадянського суспільства у здійсненні контролю за реалізацією політики. Такий підхід дозволяє підвищити прозорість та підзвітність влади. Використання принципу партнерства [1] є важливою умовою ефективного розвитку регіонів.

Регіональна політика Європейського Союзу також характеризується орієнтацією на інноваційний розвиток, що передбачає підтримку науково-дослідної діяльності, впровадження новітніх технологій та стимулювання інноваційної активності у регіонах. Одним із ключових підходів у цьому напрямі є концепція смарт-спеціалізації, яка дозволяє визначити унікальні конкурентні переваги кожного регіону та спрямувати ресурси на їх розвиток. Це сприяє більш ефективному використанню потенціалу територій та підвищенню їх конкурентоспроможності на європейському рівні. Важливим є також розвиток інноваційної інфраструктури, включаючи технопарки, бізнес-інкубатори та наукові центри. Значну роль відіграє співпраця між наукою, бізнесом і владою. Упровадження інноваційних підходів [3] дозволяє забезпечити сталий розвиток регіонів та їх адаптацію до сучасних викликів.

У контексті європейської інтеграції України особливого значення набуває адаптація європейського досвіду регіональної політики до національних умов.

Україна вже здійснює низку реформ, спрямованих на модернізацію системи управління регіональним розвитком, зокрема через впровадження децентралізації. Передача повноважень на місцевий рівень дозволяє громадам самостійно визначати пріоритети розвитку та ефективніше використовувати ресурси. Водночас важливо забезпечити належний рівень інституційної спроможності органів місцевого самоврядування. Це включає підвищення кваліфікації кадрів, розвиток управлінських компетенцій та вдосконалення механізмів стратегічного планування. У цьому контексті використання європейського досвіду [2] сприяє підвищенню ефективності реформ.

Разом із тим, реалізація регіональної політики в Україні стикається з низкою проблем, які потребують системного вирішення. Серед них - значна диференціація рівнів соціально-економічного розвитку регіонів, обмеженість фінансових ресурсів та недостатня ефективність механізмів управління. Важливим викликом є також недостатній рівень координації між різними органами влади. Це призводить до дублювання функцій та зниження ефективності реалізації програм розвитку. Крім того, актуальною є проблема корупції та непрозорості використання коштів. Подолання цих проблем потребує впровадження сучасних підходів до управління [1] та посилення контролю за використанням ресурсів.

Особливу увагу слід приділити ефективному використанню фінансових ресурсів, у тому числі міжнародної допомоги та інвестицій. У цьому контексті важливо забезпечити прозорість, підзвітність та ефективний моніторинг реалізації програм. Використання сучасних цифрових інструментів управління дозволяє підвищити ефективність розподілу ресурсів та зменшити ризики зловживань. Значну роль відіграє також стратегічне планування розвитку територій. Це дозволяє визначити пріоритетні напрями та забезпечити їх фінансування. Використання європейських підходів до управління ресурсами [4] сприяє підвищенню ефективності регіональної політики.

Важливим напрямом розвитку є транскордонне співробітництво, яке сприяє інтеграції прикордонних регіонів та розвитку економічних зв'язків між країнами. Участь України у програмах Європейського Союзу відкриває нові можливості для залучення інвестицій, розвитку інфраструктури та реалізації спільних проєктів. Такі ініціативи сприяють підвищенню конкурентоспроможності регіонів та зміцненню їх економічного потенціалу. Важливою є також роль місцевих органів влади у реалізації таких програм. Вони забезпечують координацію діяльності та ефективно використання ресурсів. Розвиток транскордонного співробітництва [3] є важливим чинником інтеграції України до європейського простору.

Не менш важливою складовою регіональної політики є врахування екологічних аспектів розвитку, що відповідає концепції сталого розвитку. У цьому контексті важливим є впровадження «зелених» технологій, розвиток відновлюваної енергетики та раціональне використання природних ресурсів. Це дозволяє не лише зменшити негативний вплив на довкілля, але й створити нові можливості для економічного зростання. Значну роль відіграє також екологічна модернізація промисловості. Вона сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів. Упровадження екологічних підходів [1] забезпечує довгострокову стабільність розвитку регіонів.

В умовах воєнних викликів особливої актуальності набуває питання відновлення регіонів, що зазнали значних руйнувань. Європейський досвід може бути використаний для розроблення ефективних стратегій відбудови, які передбачають комплексний підхід до розвитку територій. Це включає відновлення інфраструктури, підтримку бізнесу та соціальну інтеграцію населення. Важливим є також залучення міжнародної допомоги та інвестицій. Ефективне використання таких ресурсів потребує чіткої координації та стратегічного планування. Використання європейських підходів [4] сприяє підвищенню ефективності процесів відновлення.

Важливим чинником успішної реалізації регіональної політики є розвиток людського капіталу, який включає підвищення рівня освіти, професійної підготовки та соціальної активності населення. Саме людський потенціал є основою інноваційного розвитку регіонів та їх конкурентоспроможності. Інвестиції у розвиток людського капіталу сприяють формуванню сучасної економіки знань. Важливим є також забезпечення рівного доступу до освітніх і соціальних послуг. Це сприяє зменшенню соціальної нерівності. Урахування цього аспекту [2] є необхідною умовою ефективного регіонального розвитку.

Регіональна політика Європейського Союзу є ефективним інструментом забезпечення збалансованого розвитку територій, зменшення соціально-економічних диспропорцій та підвищення конкурентоспроможності регіонів. Її реалізація ґрунтується на поєднанні фінансових механізмів, інституційних підходів та стратегічного планування, що забезпечує комплексний характер розвитку.

Для України вивчення та адаптація європейського досвіду має важливе значення в умовах трансформаційних змін та інтеграції до європейського простору. Запровадження принципів субсидіарності, партнерства та ефективного управління ресурсами сприяє підвищенню результативності державної регіональної політики. Водночас важливим є врахування національних

особливостей розвитку та адаптація європейських моделей до українських реалій.

Подальший розвиток регіональної політики в Україні потребує послідовного впровадження реформ, спрямованих на зміцнення інституційної спроможності, підвищення прозорості управління та ефективне використання фінансових ресурсів. Особливого значення набуває розвиток місцевого самоврядування, підтримка інноваційної діяльності та формування людського капіталу. У сучасних умовах воєнних викликів актуальним є також формування ефективних стратегій відновлення регіонів, що передбачають комплексний підхід до їх розвитку. Використання європейського досвіду дозволить забезпечити сталий розвиток територій, підвищити рівень життя населення та сприяти інтеграції України до європейського економічного і політичного простору.

Література:

1. Качмарський Є. І. Регіональна політика України: європейський досвід та вітчизняні реалії // *Modern Economics*. 2024. № 44.
DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-11)
2. Кудінов О. В. Особливості формування регіональної економічної політики в умовах європейської інтеграції. *Економіка і регіон*. 2024. № 2. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2\(93\).3384](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2(93).3384)
3. Діденко О. В. Регіональна політика Європейського Союзу як інституційна передумова сталого розвитку територій. *Економіка і регіон*. 2025. № 4. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4\(99\).4174](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4174)
4. Mogiła Z., Bradley J., Zaleski J. Regional Policy in Ukraine – Importance for Post-War Reconstruction. *Europa XXI*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.7163/Eu21.2023.45.3>

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції